

Dosarul nr. 3r-66/23
2-15226215-01-3r-22032023

Prima instanță: Judecătoria Buiucani, mun.Chișinău (jud.: A. Niculcea)
Instanța de recurs: Curtea de Apel Chișinău (jud.: N. Cernat, L. Bulgac, A. Pahopol)
Instanța de revizuire: Curtea de Apel Chișinău (jud.: G. Mîra, D. Băbălău, I. Dutca)

DECIZIE

14 iunie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în componența:

Președinte, judecător
judecători

Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic
Aliona Miron

examinând recursul depus de Agentul Guvernamental al Republicii Moldova, în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Comendant Ion împotriva Guvernului Republicii Moldova cu privire la anularea parțială a actului administrativ normativ,

împotriva încheierii din 16 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Agentul Guvernamental al Republicii Moldova împotriva deciziei din 19 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 17 august 2015, Comendant Ion a depus cerere de chemare în judecată, în procedura contenciosului administrativ, împotriva Guvernului Republicii Moldova, solicitând anularea *pct.2 lit.d) și e)* din Hotărârea Guvernului nr.707 din 20 septembrie 2011 cu privire la unele măsuri de eficientizare a funcționării sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică, prin care s-au operat modificări și completări în Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.191 din 19 februarie 2002.

Prin încheierea din 18 august 2015 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău, în temeiul art.169 lit.a) din Codul de procedură civilă, s-a refuzat în primirea cererii de chemare în judecată depusă de Comendant Ion, motivând că obiectul prezentului litigiu reprezintă un act administrativ cu caracter normativ emis de Guvernul Republicii Moldova care este exceptat de la controlul legalității în ordinea contenciosului administrativ, fiind supus controlului de constituționalitate.

La 02 septembrie 2015, Comendant Ion a depus recurs împotriva încheierii din 18 august 2015 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii primei instanțe, cu punerea pe rol a cererii de chemare în judecată.

Prin decizia din 19 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău a fost respins recursul depus de Comendant Ion și s-a menținut încheierea din 18 august 2015 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău.

La 28 decembrie 2022, în temeiul art.449 lit.g) din Codul de procedură Agentul Guvernamental al Republicii Moldova a depus cerere de revizuire, împotriva deciziei din 19 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău.

În susținerea cererii de revizuire, Agentul Guvernamental al Republicii Moldova a invocat că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a comunicat Guvernului Republicii Moldova cererea nr.802/16 *Comendant v. Republica Moldova*, care se referă la refuzul instanțelor naționale judecătorești de a examina cauza inițiată de reclamantul Comendant Ion împotriva Guvernului Republicii Moldova cu privire la controlul legalității unor prevederi prin care reclamantul a fost obligat să achite 20% din costul energiei termice pe care ar fi trebuit să-l plătească în cazul în care apartamentul său n-ar fi fost deconectat de la sistemul centralizat de încălzire din motivul pretensei lipsei de jurisdicție.

Agentul Guvernamental al Republicii Moldova a notat că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a solicitat prezentarea observațiilor cu privire la admisibilitatea și fondul cererii prin prisma întrebărilor formulate în circumstanțele de fapt, rezumate de către Grefa Curții.

De asemenea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a propus Guvernului Republicii Moldova să ia în calcul eventualitatea încheierii unui acord de reglementare amiabilă a prezentei cauze.

În corespundere cu art.11 din Legea nr.151 din 30 iulie 2015 cu privire la Agentul guvernamental, s-a considerat judicioasă reglementarea amiabilă a prezentei cauze, cu inițierea procedurii în acest sens prin depunerea prezentei cereri de revizuire, care constituie o condiție necesară pentru soluționarea pe cale amiabilă a acesteia, cu scopul de a remedia încălcarea drepturilor reclamantului garantate de art.6§1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale la nivel național.

Cu privire la circumstanțele relevante ale cauzei, Agentul Guvernamental al Republicii Moldova a menționat că, la 20 septembrie 2011, prin Hotărârea Guvernului nr.707 au fost aprobate modificările și completările la Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/ reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.191 din 19 februarie 2002.

La 30 decembrie 2011, Curtea Constituțională, fiind sesizată privind exercitarea controlului constituționalității pct.8, 8¹, 8², 8³, 8⁴, 8⁵ din Anexa nr.7 la Regulament, prin decizia nr.7 a sistat procesul de control al acestor prevederi, deoarece nu constituie domeniul jurisdicției constituționale, acestea fiind susceptibile de controlul legalității de către instanțele de drept comun.

La 16 iunie 2015, Comendant Ion s-a adresat cu cerere prealabilă, contestând prevederile Hotărârii Guvernului nr.707 din 20 septembrie 2011, care prin răspunsul din 03 august 2015 al Ministerului Economiei, a fost respinsă.

La 17 august 2015, Comendant Ion s-a adresat cu acțiune în judecată, solicitând anularea pct.2 lit.d) și e) din Hotărârea Guvernului nr.707 din 20 septembrie 2011.

Prin încheierea din 18 august 2015 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău s-a refuzat în primirea cererii de chemare în judecată depusă de Ion Comendant în temeiul art.169 alin.(1) lit.a) din Codul de procedură civilă, din motiv că cererea nu poate fi judecată în procedură civilă, fiind de competența Curții Constituționale.

Iar, prin decizia din 19 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău a fost respins recursul depus de Comendant Ion și s-a menținut încheierea din 18 august 2015 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău.

Agentul Governamental al Republicii Moldova a precizat că în fața Curții, reclamantul Comendant Ion a pretins că i-a fost împiedicată exercitarea dreptului de acces la justiție garantat de art.6§1 din Convenție.

La acest aspect, reclamantul a remarcat că, pe de o parte Curtea Constituțională a stabilit că prevederile Hotărârii Guvernului nr.707 din 20 septembrie 2011, prin care s-au operat modificări și completări în Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.191 din 19 februarie 2002, nu fac obiectul controlului constituționalității, ci al legalității în instanțele de drept comun, iar pe de altă parte, instanțele de drept comun au stabilit că prevederile Hotărârii Guvernului nr.707 din 20 septembrie 2011, trebuie supuse controlului constituțional.

Agentul Governamental al Republicii Moldova a subliniat că, în conformitate cu jurisprudența Curții, art.6§1 din CEDO poate fi invocat de orice persoană care, considerând nelegală ingerința în exercitarea unuia dintre drepturile sale cu caracter civil, se plânge că nu a avut posibilitatea să se adreseze în privința unei asemenea încălcări în fața unei instanțe.

Refuzul instanței de a examina acuzațiile justițiabililor privind comptabilitatea unei proceduri cu garanțiile fundamentale ale unui proces echitabil, le limitează acestora dreptul de acces la o instanță (*Al-Dulimi și Montana Management Inc vs Elveția (MC)*, nr.5809/08, §131, 21 iunie 2016).

De asemenea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că, dreptul de acces la instanță trebuie să fie „concret și efectiv” (*Bellet vs Franța*, rn.23805/94, §38, 04 decembrie 1995; *Zubac vs Croația (MC)*, nr.40160/12, §§76-79, 05 aprilie 2018). Efectivitatea dreptului de acces impune ca un individ „să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act ce constituie o ingerință în drepturile sale (*Nunes Dias vs Portugalia*, nr.2672/03, 10 aprilie 2003).

Cu atât mai mult, în decizia din 18 octombrie 2011, Curtea Constituțională a reținut că prevederile Regulamentului nu constituie domeniul jurisdicției constituționale, fiind susceptibile de controlul legalității aflat în competența instanțelor de drept comun, iar persoanele care se consideră lezate prin prevederile contestate se pot adresa în respectivele instanțe judecătorești pentru a-și apăra drepturile.

În situația dată reclamantul avea deplina certitudine și ferma convingere că pentru a-și apăra drepturile sale, trebuia să se adreseze în instanțele de drept comun, în strictă conformitate cu instrucțiunile Curții Constituționale.

Cu toate acestea, prin încheierea din 18.08.2015 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău, ulterior menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din

19.11.2015, s-a refuzat primirea cererii reclamantului, deoarece nu urma a fi examinată în procedură civilă.

De asemenea, în decizia sa, Curtea de Apel Chișinău nu a dat răspuns la un argument important invocat de către reclamant, potrivit căruia examinarea unor astfel de cereri de către instanțele judecătorești de drept comun constituia deja o practică judiciară.

Agentul Governamental a notat că, o astfel de abordare este arbitrară și abuzivă, încălcând principiul certitudinii juridice garantat de art.6§1 din Convenție.

În opinia, Agentului Governamental o remediere a încălcării drepturilor reclamantului în prezenta cauză este necesară, inclusiv prin înlăturarea viciilor menționate.

Potrivit jurisprudenței constante ale Curții Europene a Drepturilor Omului, obligația de a repara orice încălcare pretinsă a Convenției revine primordial autorităților naționale.

O decizie sau o măsură a autorității naționale în favoarea reclamantului nu este, în principiu, suficientă pentru a o lipsi de statutul de victimă, cu excepția cazului în care autoritățile naționale au recunoscut încălcarea Convenției, în mod expres sau în substanță, iar apoi au acordat despăgubiri în legătură cu eșecul instanțelor naționale de a asigura accesul la justiție. Curtea, conform jurisprudenței sale, acordă reclamantilor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit.

În circumstanțele enunțate, Agentul Governamental a considerat rezonabilă acordarea unei satisfacții echitabile în cuantum de 1000 de euro în calitate de despăgubire pentru orice prejudiciul moral, inclusiv costuri și cheltuieli, sumă ce urmează să fie convertită în lei moldovenești la cursul oficial de schimb al Băncii Naționale a Moldovei la data transferului.

Agentul Governamental consideră că, Curtea de Apel Chișinău urmează să dispună executarea imediată a unei eventuale decizii cu privire la acordarea satisfacției echitabile reclamantului, prin eliberarea titlului executoriu de către Curtea de Apel Chișinău în conformitate cu art. 14 din Codul de executare, având în vedere procedura pendinte de soluționare amiabilă a prezentei cauze și termenele restrânse acordate de către Curte Guvernului pentru încheierea unui acord între părți.

Întru inițierea unei proceduri de reglementare amiabilă, în scopul evitării constatării de către Curte a unei încălcări a dreptului reclamantului la un proces echitabil, garantat de art.6§1 din Convenție, precum și pentru asigurarea respectării principiului subsidiarității și remedierea prioritară a încălcării drepturilor reclamantului la nivel național, în baza art.449 lit. g) din Codul de procedură civilă, Agentul Governamental a cerut admiterea cererii de revizuire, recunoașterea expresă a încălcării art.6§1 din Convenție, casarea deciziei din 19 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, cu rejudecarea recursului depus de Comandant Ion și examinarea cauzei în fond. Odată cu admiterea cererii de revizuire, să fie acordat reclamantului Comandant Ion o satisfacție echitabilă în mărime de 1000 de euro în calitate de despăgubire pentru prejudiciul moral cauzat pentru încălcările constatate prin aplicarea directă a art.41 din Convenție, inclusiv costuri și cheltuieli, care vor fi convertiți în lei moldovenești la cursul de schimb al Băncii Naționale a Moldovei la data transferului, cu dispunerea executării imediate a deciziei cu privire la acordarea satisfacției echitabile, prin eliberarea titlului executoriu în acest sens.

Prin încheierea din 16 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Agentul Guvernamental împotriva deciziei din 19 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău.

La 07 martie 2023, prin intermediul poștei electronice, Agentul Guvernamental a depus recurs împotriva încheierii din 16 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în scopul remedierii erorilor admise anterior, care au dus la încălcarea drepturilor garantate de art.6§1 din Convenție, precum și pentru evitarea pronunțării unei eventuale hotărâri ale Curții cu privire la acordarea despăgubirilor pentru prejudiciul material, a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a încheierii contestate, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău pentru examinarea cererii de revizuire.

În susținerea recursului Agentul Guvernamental a invocat că, este eronată soluția Curții de Apel Chișinău de a-i respinge cererea de revizuire, care poate fi tratată drept un refuz de a finaliza procedura de soluționare amiabil a cauzei, care de altfel, a ajuns să fie comunicată Guvernului Republicii Moldova din cauza pretinsului eșec al instanțelor naționale de judecată de a aplica în mod coerent și consecvent legislația națională în limitele standardelor impuse de CEDO.

Un asemenea exercițiu din partea instanțelor naționale poate determina Curtea Europeană să adopte o hotărâre în procedură contencioasă și să constate că reclamantul Comendant Ion nu și-a pierdut statutul de victimă a încălcării Convenției din cauza eșecului instanței de revizuire de a le acorda despăgubiri pentru încălcările constatate printr-o încheierea executorie (*cauza Prutean vs Republica Moldova, nr.5707/15, §§19-21, 28 septembrie 2021*).

Agentul Guvernamental conchide că, în urma examinării plângerii reclamantului prin prisma compatibilității cu jurisprudența Curții Europene, o remediere a încălcării drepturilor reclamantului în prezenta cauză este necesară, inclusiv prin înlăturarea viciilor menționate.

Ținând cont de jurisprudența constantă a Curții Europene, obligația de a repara orice pretinsă încălcare a Convenției revine primordial autorităților naționale. O decizie sau o măsură a autorității naționale în favoarea reclamantului nu este, în principiu, suficientă pentru a-l lipsi de statutul de victimă, cu excepția cazului în care instanțele naționale de judecată (i) au recunoscut încălcarea Convenției, în mod expres și în substanță, iar apoi (ii) au acordat despăgubiri.

Agentul Guvernamental consideră rezonabilă acordarea unei satisfacții echitabile în cuantum de 1000 de euro în calitate de despăgubire pentru orice prejudiciul moral, inclusiv costuri și cheltuieli, sumă care va fi convertită în lei moldovenești la cursul de schimb al Băncii Naționale a Moldovei la data transferului

Cu referire la posibilitatea contestării încheierii Curții de Apel Chișinău din 16 februarie 2023 cu recurs, Agentul Guvernamental notează că dispozitivul încheierii respective prevede că, încheierea „nu poate fi supusă niciunei căi de atac”, mențione greșită a instanței de revizuire, deoarece potrivit art.453 alin.(3) din Codul de procedură civilă, încheierea de respingere a cererii de revizuire poate fi atacată cu recurs în instanța ierarhic superioară, cu excepția cazurilor în care cererea de revizuire este examinată de Curtea Supremă de Justiție.

La caz, încheierea din 16 februarie 2023 Curții de Apel Chișinău este susceptibilă cu recurs la Curtea Supremă de Justiție.

În viziunea Agentului Guvernamental, stabilirea imposibilității contestării cu recurs a încheierii din 16 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în partea dispozitivă a acesteia, poate fi interpretată drept o sfidare de către instanța de revizuire a obligațiilor sale pozitive privind respectare principiului certitudinii juridice, prin restabilirea părților în situația anterioară încălcărilor, în baza unei încheieri legale, cu respectarea dreptului părților la un proces echitabil.

Conform art.241 alin.(1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Potrivit art.242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 16 februarie 2023 și notificată Agentului Guvernamental, prin intermediul poștei electronice, la 21 februarie 2023, fapt ce se confirmă prin scrisoarea anexată la actele cauzei (f.d.71).

Astfel, recursul Agentului Guvernamental din 07 martie 2023 a fost depus cu respectarea prevederilor art.242 din Codul administrativ.

La 22 martie 2023, Curtea Supremă de Justiție, întru respectarea dreptului părților la un proces echitabil, a expediat în adresa lui Ion Comendant și Guvernului Republicii Moldova copia recursului depus de Agentul Guvernamental, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referințelor (f.d.116).

La 03 aprilie 2023, Guvernul Republicii Moldova a depus referință, prin care a invocat lipsa de obiecții în privința cererii de recurs depusă de Agentul Guvernamental, menționând că Agentul Guvernamental în virtutea competențelor legale care îi revin, întru evitarea constatării de către Curtea Europeană a unei încălcări a dreptului reclamantului Ion Comendant la un proces echitabil și remedierea situației la nivel național, este în drept să negocieze soluționarea amiabilă a oricărei cauzei aflate pe rolul Curții Europene.

Conform art.243 alin.(2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată.

În speță, completul de judecată a decis examinarea cererii de recurs în lipsa participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței examinarea acesteia.

Studiind actele cauzei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, anulată încheierea contestată, cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Chișinău.

Conform art.243 alin.(1) lit.c) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă decizie prin care anulează încheierea și adoptă o nouă încheiere.

Articolul 21 alin.(1) din Codul administrativ stipulează că, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative.

În corespundere cu prevederile art.194 alin.(1) din Codul administrativ, în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept.

Totodată, conform art.195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

Se remarcă că posibilitatea revizuirii prevăzute de Capitolul XXXIX din Codul de procedură civilă reprezintă o cale excepțională de atac.

Prin urmare, cererile de revizuire a hotărârilor judecătorești trebuie supuse unei analize stricte.

Totodată, conform art.446 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă, pot fi supuse revizuirii hotărârile, ordonanțele, încheierile și deciziile irevocabile ale tuturor instanțelor judecătorești, în condițiile prezentului capitol. Încheierile de încetare a procesului conform art.265 lit.c) și d), precum și cele prin care se respinge acțiunea ca fiind tardivă conform art.186¹ pot fi supuse revizuirii. Încheierile judecătorești care nu se referă la fondul cauzei, precum și deciziile emise în privința acestora nu se supun revizuirii. În aceste cazuri, încheierile de inadmisibilitate a revizuirii nu se supun niciunei căi de atac.

Potrivit art.447 din Codul de procedură civilă, sunt în drept să depună cerere de revizuire: c) Agentul guvernamental, precum și subiecții menționați la lit.a) și b) din prezentul articol, în cazurile prevăzute la *art.449 lit.g) și h)*.

În conformitate cu art.449 din Codul de procedură civilă, revizuirea se declară în cazul în care: g) Curtea Europeană a Drepturilor Omului sau Guvernul Republicii Moldova a inițiat o procedură de reglementare pe cale amiabilă într-o cauză pendinte împotriva Republicii Moldova.

Conform art.450 din Codul de procedură civilă, cererea de revizuire se depune: e) în interiorul termenului de derulare a procedurii de reglementare pe cale amiabilă la Curtea Europeană a Drepturilor Omului – în cazul prevăzut la art.449 lit.g).

Din prevederile art.451 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă, rezultă că, cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art.447, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art.449 și anexând-se probele ce le confirmă. Cererea de revizuire se depune la instanța competentă prevăzută la art.448.

În conformitate cu art.452 alin.(2) din Codul de procedură civilă, dezbaterile sunt limitate la admisibilitatea revizuirii și la faptele pe care se întemeiază.

Din norma dată de drept rezultă că, examinarea cererii de revizuire se limitează doar la admisibilitatea acesteia și a faptelor pe care se întemeiază, fără a se pronunța asupra fondului cauzei.

În conformitate cu art.453 alin.(3) din Codul de procedură civilă, încheierea de respingere a cererii de revizuire poate fi atacată cu recurs în instanța ierarhic

superioară, cu excepția cazurilor în care cererea de revizuire este examinată de Curtea Supremă de Justiție.

Din actele cauzei rezultă că, la 28 decembrie 2022, în temeiul art.449 lit.g) din Codul de procedură civilă, Agentul Guvernamental al Republicii Moldova a depus cerere de revizuire, împotriva deciziei din 19 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea cererii de revizuire și recunoașterea încălcării drepturilor reclamantului Comendant Ion garantate de art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, iar în scopul remedierii încălcării art.6§1 din CEDO, a solicitat casarea deciziei din 19 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, cu dispunerea rejudecării recursului depus de Comendant Ion și examinarea cauzei în fond. Totodată, revizuentul a solicitat acordarea unei satisfacții echitabile în beneficiul lui Comendant Ion pentru încălcările constatate prin aplicarea directă a art.41 din CEDO în cuantum de 1000 de Euro în calitate de euro drept despăgubire pentru prejudiciul moral, inclusiv, costuri și cheltuieli, care vor fi convertiți în lei MD la cursul oficial al BNM la data transferului.

Curtea de Apel Chișinău, prin încheierea din 16 februarie 2023 a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Agentul Guvernamental împotriva deciziei din 19 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău.

Curtea de Apel Chișinău, cu trimitere la prevederile art.446 din Codul de procedură civilă, a motivat soluția de respingere a cererii de revizuire prin faptul că, aceasta este îndreptată împotriva unui act judecătoresc exceptat de la calea extraordinară de atac – revizuirea, iar legislația în vigoare nu acordă dreptul părților la admiterea necondiționată a unor căi extraordinare de atac. Or, actul judecătoresc, care a constituit obiect al cererii de revizuire depuse de Agentul Guvernamental, și anume decizia din 19 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, nu poate fi supus revizuirii, în condițiile în care prin actul enunțat s-a respins recursul declarat de Comendant Ion împotriva încheierii din 18 august 2015 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău, prin care s-a refuzat în primirea acțiunii depuse de Comendant Ion, iar încheierea de refuz în primirea acțiunii nu se referă la fondul cauzei.

Nefiind de acord cu încheierea din 16 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, la 07 martie 2023, prin intermediul poștei electronice, Agentul Guvernamental a depus recurs împotriva încheierii din 16 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție remarcă că, încheierea din 16 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău este susceptibilă cu recurs, iar mențiunea Curții de Apel Chișinău, din dispozitivul respectivului act judecătoresc precum că „încheierea nu se spune niciunei căi de atac” este eronată, or, conform art.453 alin.(3) din Codul de procedură civilă, încheierea de respingere a cererii de revizuire poate fi atacată cu recurs în instanța ierarhic superioară, cu excepția cazurilor în care cererea de revizuire este examinată de Curtea Supremă de Justiție.

Astfel, Agentul Guvernamental a depus recursul cu respectarea prevederilor art.453 alin.(3) din Codul de procedură civilă.

Cât privește fondul cererii de revizuire, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, analizând circumstanțele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, raportate la normele de drept citate supra, consideră pripită soluția Curții de Apel Chișinău de respingere ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire

depusă de Agentul Guvernamental, fără a elucida toate circumstanțele importante ale cauzei, din motivele ce succed.

Completul de judecată accentuează că, revizuirea este o cale de atac de retractare, care presupune redeschiderea procedurilor judiciare în privința unei cauze civile. Aceasta nu presupune rejudecarea cauzei în mod implicit, ci doar ca efect al admiterii cererii de revizuire, ceea ce prezumă existența temeiurilor în acest sens. De altfel, poate avea loc o ingerință asupra securității raportului juridic.

După cum s-a menționat supra Agentul Guvernamental a depus cerere de revizuire împotriva actului judecătoresc - decizia din 19 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a menținut încheierea de refuz din 18 august 2015 a Judecătorei Buiucani, mun.Chișinău în primirea cererii de chemare în judecată depusă de Comendant Ion, care *de regulă*, prin prisma art.446 alin.(2) din Codul de procedură civilă, nu poate constitui obiect al revizuirii, deoarece nu se referă la fondul cauzei. Or, prin actul judecătoresc a cărei retractare o solicită revizuentul Agentul guvernamental nu s-a menținut, nu s-a modificat și nici nu s-a casat hotărârea asupra fondului cauzei, cu emiterea după caz a unei hotărâri noi.

Cu toate acestea, însă, completul de judecată remarcă că, Agentul Guvernamental și-a întemeiat cererea de revizuire în temeiul *art.449 lit.g)* din Codul de procedură civilă, și anume - *Curtea Europeană a Drepturilor Omului sau Guvernul Republicii Moldova a inițiat o procedură de reglementare pe cale amiabilă într-o cauză pendinte împotriva Republicii Moldova.*

Invocarea temeiului prevăzut la *art.449 lit.g)* din Codul de procedură civilă, prezumă că *însăși afirmarea despre inițierea procedurii de reglementare pe cale amiabilă constituie temei de revizuire.*

Cele menționate supra permit completului de judecată a Curții Supreme de Justiție de a concluziona că, Curtea de Apel Chișinău prematur a respinsă ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Agentul Guvernamental împotriva deciziei din 19 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, or, această cale de retractare a actului judecătoresc a fost inițiată de către Guvernului Republicii Moldova cu scopul de a reglementa pe cale amiabilă a cauzei pendinte aflate pe rolul Curții Europene a Drepturilor Omului, și anume cererea nr.802/16 *Comendant v. Republica Moldova.*

Or, în fața Curții Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, reclamantul Comendant Ion a pretins că, prin încheierea din 18 august 2015 a Judecătorei Buiucani, mun.Chișinău, prin care s-a refuzat în primirea cererii de sale chemare în judecată în temeiul *art.169 alin.(1) lit.a)* din Codul de procedură civilă, menținută prin decizia din 19 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, i-a fost îngerădit dreptul de acces la justiție garantat de *art.6§1* din Convenție.

În pofida circumstanțelor enunțate, Curtea de Apel Chișinău a omis această împrejurare, aplicând direct față de Agentul Guvernamental drept sancțiune respingerea cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, Curtea de Apel Chișinău prin respingerea cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă, a dat dovadă de un formalism excesiv, or, dreptul de acces la un tribunal constituie un

element inerent al tuturor garanțiilor procedurale prevăzute de Convenție (*Campbell și Fell vs. Marea Britanie din 25.02.1982*).

În cauza *Airey vs. Irlanda*, Curtea a notat că, dreptul fiecărei persoane de a avea acces la justiție se completează cu obligația statului de a facilita accesul. Statul este ținut să asigure oricărei persoane toate facilitățile rezonabile de drept și de fapt pentru a accede la instanță. Drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, iar nu iluzorie și teoretică. Imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție.

Potrivit jurisprudenței CEDO, părților pe dosar le revine obligația de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție, însă, totodată, instanța de judecată trebuie să mențină echilibrul între puterea pe care o deține partea și cea cu care este investită instanța prin lege, în scopul de a exclude orice aparență, iar aplicarea dispozițiilor legale să fie în așa fel, încât să evite aplicarea sancțiunilor procedurale, acolo unde este posibil.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că soluția adoptată de Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 16 februarie 2023 nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art.6 §1 CEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că corectarea erorii admise de către Curtea de Apel Chișinău la judecarea prezentei cauze, în ordine de recurs, nu este posibilă, și în scopul evitării unei eventuale constatări de către Curtea Europeană a încălcării dreptului reclamantului Comendant Ion la un proces echitabil, garantat de art.6§1 din Convenție, precum și pentru asigurarea respectării principiului subsidiarității și remedierea prioritara a încălcării drepturilor reclamantului la nivel național, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a admite recursul depus de Agentul Guvernamental, de a anula integral încheierea din 16 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău și de a restitui cauza la Curtea de Apel Chișinău pentru judecarea cererii de revizuire depuse de Agentul Guvernamental.

La rejudecarea cauzei, Curtea de Apel Chișinău urmează să țină cont de cele menționate supra și judecând cauza, să emită o încheiere legală și întemeiată.

În conformitate cu prevederile art.243 alin.(1) lit.c) din Codul administrativ, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se admite recursul depus de Agentul Guvernamental al Republicii Moldova.

Se anulează încheierea din 16 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Comendant Ion împotriva Guvernului Republicii Moldova cu privire la anularea parțială a actului administrativ normativ, cu restituirea cauzei la Curtea de

Apel Chişinău, pentru judecarea cererii de revizuire depusă de Agentul Guvernamental al Republicii Moldova.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Preşedinte, judecător

Tamara Chişca-Doneva

judecători

Mariana Pitic

Aliona Miron